

ВСТУП

Банківський сектор є кровоносною судиною економіки будь-якої держави. Саме через банківські установи проходить переважний обсяг фінансових ресурсів. За станом банківського сектора судять про стан економіки держави в цілому.

В умовах побудови в Україні незалежної, демократичної, правової держави з економікою, заснованою на ринкових засадах, надзвичайно важливу роль відіграють саме банківські установи. Від їх стабільного та ефективного функціонування залежить ефективність ринкових реформ у нашій державі. У зв'язку з цим надзвичайно важливо на законодавчому рівні закріпити основні принципи та порядок здійснення банківської діяльності.

У нових економічних умовах характер державного регулювання банківської діяльності безумовно змінюється. Ми поступово відходимо від адміністративно-командних важелів управління економікою, вчимося застосовувати ринкові інструменти. Однак у перехідний період надзвичайно важливо розробити ефективний і дієвий механізм державного регулювання та контролю у зазначеному секторі економіки. І у цьому контексті значної ваги набувають питання банківського регулювання та банківського нагляду як функцій Національного банку України.

Науково-технічний прогрес обумовлює стрімкий розвиток технічних можливостей банківської системи. В результаті цього з'являються нові банківські операції, які вимагають адекватного правового регулювання.

Україною проголошено курс на європейську інтеграцію. Однією з умов вступу України до Європейського співтовариства є досягнення приблизної відповідності законодавства України законодавству ЄС. Відповідно до Закону України "Про Загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу" від 18 березня 2004 р. № 1629-ІУ однією з пріоритетних сфер законодавства України є банківське право. У зв'язку з цим ще одним з найважливіших напрямків удосконалення банківського законодавства України є його адаптація до законодавства Європейського Союзу.

Враховуючи вищевикладене, питання банківського права є надзвичайно актуальними та заслуговують на увагу фахівців. Саме цим пояснюється значна кількість наукових досліджень з питань банківського права, публікації практикуючих юристів у сфері банківської діяльності. Правове регулювання окремих банківських операцій, в першу чергу кредитування, безготівкових розрахунків, питання правового статусу Національного банку України та інших банківських установ кожного року цікавлять все більше студентів, які обирають дослідження зазначених питань в межах дипломних та магістерських робіт.

На сьогодні у вітчизняній правовій науці спірним є питання про існування окремої галузі банківського права. На думку одних фахівців, банківське право має право на існування у контексті так званої вторинної структури права як комплексна галузь права. Інші говорять про існування комплексного правового інституту. Цивільно-правові та господарсько-правові аспекти банківської і діяльності вивчаються в межах курсів

відповідно цивільного та господарського права. Викладання фінансово-правових аспектів банківської діяльності передбачено програмою курсу фінансового права. У деяких вищих навчальних закладах викладається окремий спецкурс, який має назву “Банківське право” або “Банківське законодавство”, який в залежності від кафедри зосереджений головним чином або на цивільно-правових, або на фінансово-правових аспектах. Однак, незважаючи на неоднозначність позицій щодо визначення місця правових норм, які регламентують відносини в сфері банківської діяльності, в системі права України, всі фахівці одностайні у тому, що питання правового регулювання банківської діяльності є надзвичайно важливими і актуальними й потребують серйозного вивчення.